

Besluit **Accreditatierapport en -besluit met een positieve beoordeling van de accreditatieaanvraag voor de opleiding Master of Science in de toegepaste economische wetenschappen: handelsingenieur (master) van de Universiteit Gent**

1. Inleiding

onderwerp	Bij brief van 14 februari 2013 heeft het instellingsbestuur van de Universiteit Gent te Gent
Accreditatierapport en -besluit	een accreditatieaanvraag ingediend bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
(001573)	(NVAO) voor de opleiding Master of Science in de toegepaste economische
bijlage	wetenschappen: handelsingenieur (master). Deze aanvraag is ontvangen op 14 februari
1	2013 en ontvankelijk verklaard op 23 april 2013.

De accreditatieaanvraag steunt op het visitatierapport van een externe beoordeling uitgevoerd door een visitatiecommissie ingesteld door de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR).

De visitatiecommissie kende de volgende samenstelling:

Voorzitter:

- Prof. dr. Jan Karel Lenstra, hoogleraar optimalisering, Technische Universiteit Eindhoven;

Leden:

- Prof. dr. Bert de Brock, hoogleraar Business Information Modelling, faculteit Economie & Bedrijfskunde, Rijksuniversiteit Groningen;
- Prof. dr. Joaquim Gromicho, bijzonder hoogleraar Applied Optimization in Operations Research bij de Faculteit der Economische Wetenschappen en Bedrijfskunde, Vrije Universiteit Amsterdam en manager R&D Algoritmes bij ORTEC;
- Dhr. Jean Daniels, voormalig stafmedewerker Onderwijsraad Universiteit Hasselt en voormalig senior onderwijstechnoloog aan het Onderwijs-technologisch Expertisecentrum, Open Universiteit Nederland (onderwijskundige);
- Dhr. Bram Oers, Student Master in de Toegepaste Economische Wetenschappen: Handelsingenieur, Katholieke Universiteit Leuven (student-lid).

Secretaris:

- Dhr. dr. Dieter Cortvriendt, stafmedewerker Cel Kwaliteitszorg.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 5 tot en met 7 december 2011. Het visitatierapport dateert van december 2012.

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De externe beoordeling is opgesteld en onderbouwd overeenkomstig het toepasselijke Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO en volgens de daarbij behorende beslisregels;
- De visitatiecommissie heeft voor de externe beoordeling het door de VLUHR vastgestelde visitatieprotocol gevolgd;
- De externe beoordeling verschaft inzicht in de samenstelling van de visitatiecommissie;
- De externe beoordeling bevat een onderzoek ten gronde naar de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de externe beoordeling over de voorliggende opleiding regelmatig en gedegen tot stand is gekomen.

3. Inhoudelijke overwegingen

De NVAO steunt haar inhoudelijke besluitvorming in hoofdzaak op de onderstaande elementen uit het visitatierapport.

Doelstellingen

De commissie stelt vast dat de doelstellingen realistisch zijn en stroken met artikel 58 van het Structuurdecreet en de Dublin-descriptoren. De internationale dimensie in de doelstellingen wordt voldoende benadrukt. De doelstellingen beogen op adequate wijze de beheersing van algemene en algemeen wetenschappelijke competenties op een gevorderd niveau. Er is voldoende aandacht voor de nieuwste ontwikkelingen en voor het aanbrengen van vaardigheden en attitudes. Ook het integratieve aspect wordt belichaamd. Het beheersen van de competenties nodig voor het zelfstandig kunnen uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek krijgt voldoende klemtoon.

De commissie acht de doelstellingen conform haar eigen referentiekader. Het profiel van de opleiding is goed doordacht. De opleiding legt de nadruk op het beheren van waardeketens binnen en tussen organisaties, wat resulteert in een krachtig en hedendaagse profiel, dat het midden houdt tussen de profielen 'Handelsingenieur' en 'Handelsingenieur in de beleidsinformatica'. De opleiding heeft haar referentiekader sterk inhoudelijk gefocust en opgebouwd aan de hand van een bedrijfseconomisch, een logistiek en een informatiesysteemraamwerk. De commissie meent dat de opleiding maar in beperkte mate heeft aangetoond dat ze haar domeinspecifiek referentiekader gespiegeld heeft aan de internationale wetenschapsdiscipline en de actuele beroepspraktijk.

Programma

De commissie beschouwt de aandacht voor kennisontwikkeling als goed. Het programma sluit tevens goed aan bij recente ontwikkelingen in het wetenschapsdomein handelsingenieur en zijn verschillende componenten. Studenten komen in aanraking met wetenschappelijk onderzoek. De commissie meent dat de onderzoeksgebondenheid goed uitgebouwd is, maar dat er toch nog meer aandacht kan zijn voor het bijbrengen van onderzoekscompetenties. Het programma is inhoudelijk zeer eigentijds en vertoont een goed evenwicht tussen het aanbrengen van academische en professionele competenties.

Pagina 3 van 9 De commissie is zeer tevreden over het niveau, de oriëntatie en de inhoud van de opleidingsonderdelen. De inhoud van de opleiding is goed en inzichtelijk afgestemd op de doelstellingen. Het curriculum is doordacht ingericht. Door middel van de afstudeerrichtingen is specialisatie in voldoende mate toegelaten. Er is goede aandacht voor discipline-overschrijdende elementen. De visie op integratie is nog niet optimaal in het curriculum verwerkt.

De commissie vindt de verticale en horizontale opbouw van het programma goed. Het curriculum vertoont een logische opbouw en een goede sequentie. Mede door de beperkte keuzeruimte zijn de verschillende opleidingscomponenten duidelijk uitgetekend. De opleidingsonderdelen zijn inhoudelijk goed op elkaar afgestemd zijn. Er is nauwelijks overlap. Er is sprake van graduele verdieping zonder het generalistisch karakter uit het oog te verliezen.

De commissie concludeert dat, hoewel er verschillen zijn, de begrote en reële studietijd voldoende overeenstemmen, dat de opleiding in haar geheel studeerbaar is en dat de werkelijke studietijd aansluit bij de norm van 60 ECTS per jaar.

Het programma sluit qua werkvormen en leerinhouden adequaat aan bij de kwalificaties van de instromende studenten. Afgestudeerden van de Bachelor of Science in de toegepaste economische wetenschappen: handelsingenieur hebben rechtstreeks toegang. De bachelorstudenten zijn goed voorbereid om de opleiding aan te vatten en met succes te vervullen.

De commissie is van oordeel dat de werkvormen goed aansluiten bij de doelstellingen. Er is een adequate mix van en variatie aan werkvormen die de leerinhouden ondersteunen. Mede onder invloed van het competentiegericht denken, is er geopteerd voor beduidend meer interactieve en activerende onderwijsvormen en probleemgestuurd onderwijs. Toch blijken de studenten hun verworven vaardigheden en attitudes maar in beperkte mate te kunnen demonstreren. De commissie spoort de opleiding aan om het probleemgestuurd onderwijs, dat nu nog in zijn kinderschoenen staat, verder te blijven ontwikkelen. De commissie is zeer tevreden over de kwaliteit van het leermateriaal.

De commissie meent dat de beoordeling en de toetsing in voldoende mate gericht zijn op het evalueren van de beoogde doelstellingen. De examenopgaven die de commissie heeft ingekeken zijn van goed niveau en toetsen kennis en inzicht, en in mindere mate, vaardigheden en attitudes. De evaluatiecriteria zijn zeer helder geformuleerd. De commissie stelde echter vast dat de variatie aan evaluatievormen beperkt is en de keuze van evaluatievorm niet altijd goed afgestemd is op de beoogde competenties.

De masterproef heeft een omvang van 24 ECTS en voldoet daarmee aan de decretale eisen. De masterproef dient de kritisch-reflecterende ingesteldheid van de student aan te tonen. De evaluatiecriteria zijn zeer helder omschreven. De masterproef weerspiegelt duidelijk de visie op integratie van de opleiding. De commissie heeft een uitgebreide sample van masterproeven gelezen en is van mening dat de masterproeven blijken geven van een goed synthetisch en analytisch, probleem-oplossend en kritisch-reflecterend vermogen. Vele masterproeven tonen aan dat de onderzoeksingesteldheid van de studenten goed is en dat ze effectief in staat zijn integratief te denken. De werken worden gekenmerkt door een duidelijke probleemstelling en een goed onderzoeksdesign.

Op basis van de onderzoeksoutput stelt de commissie vast dat het ZAP een goed track record heeft op onderzoeksvlak. Internationale contacten en samenwerkingsverbanden in het kader van het onderzoek zijn legio en kennen hun vertaling in het onderwijs. De opleiding wordt aantoonbaar versterkt door de brede waaier aan onderzoeksexpertises en specialisaties van het academisch personeel en door de nauwe contacten met het beroepenveld. De onderzoekslijnen sluiten verder zeer goed aan bij de afstudeerrichtingen.

De opleiding telt 21 lesgevers. Er is een zeer hoge werkdruk bij het academisch personeel. De commissie stelt vast dat de omvang van het personeelsbestand niet afdoende is in verhouding tot de studentenaantallen en spoort alle betrokkenen aan om zeer snel acties te ondernemen om de personeelskrapte weg te werken. Er is sprake van een serieuze onderbestaffing, wat ook de studenten niet ontgaat en soms een obstakel is voor het inrichten van academisch onderwijs van hoog niveau.

De commissie heeft veel waardering voor de vakinhoudelijke deskundigheid van het personeel. De vakdidactische en onderwijskundige expertise van de staf is ruim aan de maat, maar kan nog versterkt worden. Er is een behoorlijk aanbod van onderwijsprofessionalisering, maar deelname aan deze onderwijskundige trainingen is nog te beperkt. De onderzoeken liggen hoog en zijn moeilijk te verzoenen met de onderwijstaken, vooral door de te beperkte personeelsomkadering.

De NVAO volgt het positieve oordeel over onderwerp 3: Personeel, op grond van de gewogen en gemotiveerde onderbouwing door de commissie. De commissie is van mening dat de kwantiteit van het personeel (facet 3.2) onvoldoende is, maar ook dat de opleiding op beide andere facetten goed is en het personeel een zeer grote inzet toont en komt zodoende tot een globaal positief oordeel over onderwerp 3.

Voorzieningen

De commissie heeft de campus bezocht en stelt dat de voorzieningen net voldoende zijn. De voorzieningen, zo stelt de commissie, zijn net voldoende. De uitrusting van de onderwijsruimten is afdoende, hoewel sommige een sobere indruk geven. De computerinfrastructuur is up-to-date en voldoet voor het aantal studenten. De bibliotheek beschikt over een ruim aanbod te raadplegen bronnen. De elektronische collectie is goed.

De commissie meent dat de studiebegeleiding en informatievoorziening adequaat georganiseerd zijn en voldoende afgestemd op de studievoortgang. Studenten kunnen terecht bij de afdeling Studie- en Loopbaanadvies, bij het monitoraat en bij de trajectbegeleider, die eveneens als vertrouwenspersoon fungeert. De studenten waarderen de inspanningen van de studiebegeleiders, monitoren en de trajectbegeleiders sterk. De commissie kreeg wel de indruk dat maar zeer weinig studenten gebruik maken van deze modaliteiten en ze een aantal drempels ervaren om snel de juiste personen aan te spreken.

Interne kwaliteitszorg

De visitatiecommissie beschouwt het gevoerde kwaliteitszorgbeleid als voldoende. Er vinden onder meer onderwijsevaluaties van de opleidingsonderdelen, plaats, de tweejaarlijkse ZAP-evaluaties en de studietijdmetingen. De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, maar aan duidelijk geformuleerde streefdoelen ontbreekt het. Verder stelde de

Pagina 5 van 9 commissie vast dat de opleidingscommissie en de kwaliteitscel onderwijs de kwaliteitszorg ernstig nemen, maar dat er in het algemeen geen kwaliteitscultuur bestaat binnen de faculteit en haar docentenkorps.

De commissie is van oordeel dat evaluaties voldoende opvolging krijgen. Uitkomsten van de verschillende evaluaties dienen als basis voor aantoonbare verbetermaatregelen, maar de commissie bleef wat in het ongewisse over hoe de opvolging van deze acties verloopt. Het systeem van kwaliteitszorg heeft in de ogen van de docenten zijn nut bewezen en heeft hen uitgedaagd om het onderwijs waar nodig bij te sturen.

Alle geledingen van het academische personeel worden betrokken bij de kwaliteitszorg. De studenten zijn vertegenwoordigd in de belangrijkste organen, inclusief de opleidingscommissie die de spil is van de kwaliteitszorg. Het beroepenveld en de alumni worden tevens uitvoerig betrokken bij de kwaliteitszorg van het onderwijs. De facultaire adviesraad waarin vertegenwoordigers van het beroepenveld zetelen en het betrekken van recent afgestudeerden in de opleidingscommissie stellen de opleiding in staat om alle stakeholders uitvoerig te betrekken bij het systeem van kwaliteitszorg.

Resultaten

Zich baserend op de gesprekken tijdens het bezoek, het studiemateriaal, de examenvragen en masterproeven, vindt de commissie dat de opleiding haar doelstellingen goed realiseert. De alumni zijn zeer tevreden en lieten duidelijk verstaan dat de opleiding adequaat voorbereidt op het latere beroepsleven. De afgestudeerden zijn zeer begeerd op de arbeidsmarkt, zo stelde de commissie vast. Ze hebben een brede, eigentijdse vorming achter de rug die het beheren van waardeketens voorop zet. De realisatie op het vlak van internationale mobiliteit is eerder beperkt.

Bijna alle afgestudeerden hebben hun diploma behaald in de voorziene tijd van twee jaar. Het onderwijsrendement is aldus de commissie positief.

Conclusie

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd. De NVAO kan zich dan ook aansluiten bij de bevindingen en overwegingen voor alle facetten en onderwerpen, zoals verwoord in het visitatierapport. De eindconclusie uit het visitatierapport wordt gevolgd.

Aanbevelingen

De NVAO treedt de visitatiecommissie bij in haar generieke aanbeveling om de naamgeving van de opleidingen Toegepaste Economische Wetenschappen (TEW) te herzien. Zeker nu de academisering van de opleidingen Handelswetenschappen definitief vorm krijgt, is er behoefte aan een heldere onderscheidende profilering en naamgeving van opleidingen in dit domein. Aansluiting bij de internationale benchmarking is dringend gewenst.

Verder beveelt de NVAO aan om de onderbestaffing op te heffen en een kwaliteitscultuur binnen de faculteit en haar docentenkorps te realiseren.

De tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie weer.

ONDERWERP	ORDEEL	FACET	ORDEEL
1 Doelstellingen opleiding	V	1.1 niveau en oriëntatie	G
		1.2 domeinspecifieke eisen	V
2 Programma	V	2.1 eisen gerichtheid	G
		2.2 relatie doelstellingen - programma	G
		2.3 samenhang programma	G
		2.4 studielast	V
		2.5 toelatingsvoorwaarden	V
		2.6 studieomvang	OK
		2.7 afstemming vormgeving - inhoud	G
		2.8 beoordeling en toetsing	V
		2.9 masterproef	G
3 Inzet van personeel	V	3.1 eisen gerichtheid	G
		3.2 kwantiteit	O
		3.3 kwaliteit	G
4 Voorzieningen	V	4.1 materiële voorzieningen	V
		4.2 studiebegeleiding	V
5 Interne kwaliteitszorg	V	5.1 evaluatie resultaten	V
		5.2 maatregelen tot verbetering	V
		5.3 betrokkenheid	G
6 Resultaten	V	6.1 gerealiseerd niveau	G
		6.2 onderwijsrendement	V

Eindoordeel: positief

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het globaal oordeel van de NVAO weer.

ONDERWERP	OORDEEL
1 Doelstellingen	V
2 Programma	V
3 Inzet personeel	V
4 Voorzieningen	V
5 Interne kwaliteitszorg	V
6 Resultaten	V

Eindoordeel: positief

betreffende de accreditatie van de Master of Science in de toegepaste economische wetenschappen: handelsingenieur (master) van de Universiteit Gent

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit :

Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met positief eindoordeel voor de opleiding Master of Science in de toegepaste economische wetenschappen: handelsingenieur (master) van de Universiteit Gent goedgekeurd en wordt de opleiding geaccrediteerd. Het betreft een opleiding met de volgende afstudeerrichtingen die te Gent wordt georganiseerd: financiering, marketing engineering, operationeel management.

De in het eerste lid bedoelde accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2013-2014 tot en met het einde van het academiejaar 2020-2021.

Den Haag, 5 september 2013

De NVAO
Voor deze:

R.P. Zevenbergen
(bestuurder)

¹ Het ontwerp van accreditatierapport en –besluit werd aan de instelling bezorgd voor eventuele opmerkingen en bezwaren. Van deze gelegenheid heeft de instelling geen gebruik gemaakt.

Pagina 9 van 9 **Bijlage 1 – Gegevens opleiding**

– naam instelling	Universiteit Gent
– adres instelling:	Sint-Pietersnieuwstraat 25 9000 Gent België
– aard instelling	ambtshalve geregistreerd
– graad, kwalificatie, specificatie	Master of Science in de toegepaste economische wetenschappen: handelsingenieur
– niveau en oriëntatie	master
– studieomvang	120 studiepunten
– opleidingsvarianten	
– afstudeerrichtingen:	financiering marketing engineering operationeel management
– studietraject voor werkstudenten:	nee
– vestiging opleiding	Gent
– onderwijstaal	Nederlands
– (delen van) studiegebieden	Economische en toegepaste economische wetenschappen
– bijkomende titel	handelsingenieur